

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.958.

LETO XI.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, 19. januarja 1928.

Telefon št. 2552

ŠTEV. 8.

Gospodarski problemi.

Devet let je že, kar se je končala svetovna vojna, in če pogledamo nazaj, vidimo še vedno veliko katastrofo in nje posledice čutimo še danes. Devet let imamo že mir, ali vendar ne vlada nikjer na svetu občutek, da imamo res mir, ki si ga svet tako želi.

Svetovna vojna je zapustila tri probleme, ki so še nerešeni in ki bodo ostali najbrže še dolgo časa nerešeni: nemški, ruski in ameriški.

Nemški problem je problem reparacij. Poizkusili so rešiti ta problem z znanim Dawes-ovim načrtom, ampak Nemci in tudi nekateri angleški strokovnjaki pravijo, da je Dawesov načrt gospodarski nesmisel. Njihovo argumentiranje je sledeče: Noben narod ne more na vojnih odškodninah plačati več kakor toliko, kolikor more po zadovoljivih svojih lastnih potreb z delom doseči. Če se ta osnovni princip ne upošteva, potem mora plačevanje reparacij dovesti Nemčijo do vedno večjega zadolževanja. Če bo morala Nemčija res plačevati 132 milijard zlatih mark, potem bo prisiljena, da na eni strani brezmejno forsira svojo produkcijo in na ta način vse druge evropske države gospodarsko uniči, ali pa si bo nakopala po izpolnitvi reparacij velikanski dolg, ki se bo moral smatrati za dubiozen, ker ga pač ne bo mogoče niti obrestovati.

Ruski problem je problem produkcije. Ruska država je poizkusila, da izvede in realizira ideal socialnega demokratizma s tem, da so prešla vsa produkcijska sredstva v oblast države. In kaj je bila posledica tega? Nobena finančna skupina noče dati kredita socializiranim obratom in ker si gospodarstvo brez kapitala ne more pomagati, se nahaja Rusija za enkrat v gospodarski stagnaciji. Kredit, ki si ga ne more dobiti od internacionalnega kapitala, poskuša dobiti pri industriji in sicer tako, da špekulira na težko stanje evropskih industrij, ki bolehalo na pomanjkanju tržišč ter so prisiljene sklepati dolgoročne pogodbe za blagovne dobave.

V take kupčije se pa podjetniki nočejo spuščati in zato so morale države same prevzeti riziko za take kupčije, toda višine kreditov, ki jih dajejo države v to svrhu na razpolago, so premajhne, da bi se eksport v Rusijo vršil v večjih količinah. Sploh je nemogoče dovolj poudariti, kako strašno se pozna v evropskem gospodarstvu pomanjkanje ruskega trga, ki je bil pred vojsko največji svetovni odjemalec.

Ameriški problem je problem prenasitosti. Amerika je že med svetovno vojno potegnila na se polovico vsega zlata, kar ga je na svetu, ob enem je dobila nazaj vse svoje vrednostne papirje, ki so se nahajali v rokah Evrope. S financiranjem vojne si je poleg vsega navedenega pridobila še naravnost ogromne terjatve proti evropskim državam. Porast kapitala v tako — fantastičnem obsegu je svetovni finančni zgodovini popolnoma neznan. Niti zamisliti si ne moremo, na kako nizko stopnjo bi padle obrestne mere v Ameriki in kakšne posledice bi imela sploh ta denarna prenasitost, če ne bi pomanjkanje denarja v Evropi prišlo takorekoč Ameriki na pomoč. Amerika je danes bankir celega sveta in najvažnejše tržišče kapitala. Kdorkoli potrebuje kredit, ga išče v Ameriki in zdi se, da je sposobnost ameriškega kapitala za inozemsko posojila naravnost neizčrpnljiva. Še nikdar se ni zgodilo, da bi država, ki

Za pobijanje krošnjarstva.

Krošnjarske nadloge se pri nas vobče ne da iztebiti. Pojavlja se vsepovsod, sedaj v manjši, sedaj zopet v občutnejši meri, toda konstantno. Pa če vlada v trgovini še tako veliko mrtvilo in če trgovci, zlasti na deželi ne proda po cel teden niti pipca, bo krošnjar prav gotovo našel nekaj žrtev, katerim bo vsilil svoje »fino in jeftino« blago. Tudi če je pomanjkanje denarja tako veliko, se bo našlo za krošnjarja med našimi lahkomišelnimi ljudmi še vedno nekaj. V tem oziru tudi slabe izkušnje ne zaležejo in če te krošnjar danes še tako opehari, boš čez teden iskal novo priliko, da te zopet opehari. Lahkomiselnost naših konsumentov, ki bodo vsakemu privandrancu več zaupali kot domačemu trgovcu, je predvsem vzrok, da pri nas krošnjarstvo tako cvete. Krive pa so temu tudi oblasti, ki krošnjarenje, pa če se tudi vrši proti jasnim zakonom, ne posvečajo nobene pozornosti. Mi smo na tem mestu že ponovno opozorili oblastva na nedopustnosti, ki jih vršijo krošnjari. Zdi se, da so to za naše varnostne organe le malenkosti, glede katerih se intervencije ne izplačajo. Če pa nima trgovec na vsakem posameznem predmetu cene pritrjene na takem mestu, da jih lahko vsakdo vidi, se ga ovadi, spravi na zatožno klop, kaznuje z globo, zaporom in se kazen vrhutega še objavi v Uradnem listu, da se takega reveža ožigosa prav na srednjeveški način. Taka mera za legitimnega trgovca, ki je preobremenjen z davki, in taka za privilegirano kasto krošnjarjev!

Gremij trgovcev v Celju je opozoril Zbornico za trgovino, obrt in industrijo na nedopustno prodajanje inozemskega blaga po krošnjarih, pa je g. veliki župan mariborske oblasti izdal dne 7. t. m. pod št. O. br. 2997 na vse okrajne poglavarje okrožnico, ki jo priobčujemo v naslednjem z namenom, da vsak trgovec opozori na njo v danem primeru varnostne organe. — Okrožnica se glasi:

»Vsem srežkim poglavarjem (izvzemši v Čakovcu in Prelogu) ter Mestnima magistratoma v Celju in v Mariboru. —

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je z vlogo od 2. decembra 1927, št. 11.605, sporočila, da se v zadnjem času množijo pritožbe proti krošnjarenju, češ da se dopušča krošnjarenje tudi z blagom inozemskega izvora, ker varnostni organi

več ne zna v domači zemlji s preostankom svojega kapitala kaj početi, zahtevala in dobivala tako veličanske, obresti. Vsak kuponski termin pomeni za Ameriko direktno zlato deževanje in njeno bogastvo raste radi tega v ogromni progresiji. Medtem, ko je Evropa navezana na skromen in drag investicijski kapital, si lahko dovoli Amerikanec luksuz, da velikopotezno investira in če je potrebno, podere cele naprave in zida čisto na novo, kakor je to naredil Ford v najnovejšem času.

Premoč Amerike v finančnem, komercialnem in obratno-tehničnem oziru predstavlja največjo zapreko za ozdravitev Evrope, kajti ta nova Amerika ne potrebuje prav ničesar od Evrope — niti kapitala, niti delovnih moči, niti blaga in zato se zapira s protekcionističnimi carinami proti uvozu blaga in ne pusti evropskih izseljencev v svojo deželo.

baje napačno tolmačijo točko 3. razpisa ministrstva trgovine in industrije z dne 7. decembra 1925, št. 12.018.

Določila § 12 cesarskega patenta z dne 4. septembra 1852, ki so v Sloveniji še celotno v veljavi, pravijo izrecno: »Blago, s katerim se krošnjari, mora biti tuzemskega izvora, opremljeno z znakom in dobavnim izkazom.« V tem oziru določa tudi gornji razpis ministrstva trgovine in industrije v zadnjem odstavku točke 3., da se sme krošnjariti samo s predmeti, s katerimi je dovoljeno krošnjariti po zakonu o krošnjarstvu, torej v zmislu določil gorinavedenega cesarskega patenta.

Naslovom naročam, da strogo izvršujejo zgornje predpise in opozore nadzorovalne organe.

Veliki župan: Dr. Schaubach, s. r.

Trgovci sami, zlasti na deželi, naj v lastnem interesu skrbijo za to, da se določil zakona ne bo izigravalo. Dolžnost je vsakega posameznika, da nezakonitosti, ki jih opazi pri krošnjarenju, takoj prijavi. Le tako se bo dalo to zlo vsaj delno izlečiti.

Centralni zbor industrialcev proti previsokim oblastnim davščinam.

V ponedeljek se je vršil v Beogradu izredni zbor Centrale industrijskih korporacij, katerega so se udeležili delegati iz cele kraljevine. Zbor je bil pozvan izredno, da razpravlja o težkem položaju, ki je nastal za naše gospodarstvo in posebej za industrijo po oblastnih proračunih za leto 1928, v katerih se uvajajo najrazličnejše nove doklade, ki morejo postati za našo že itak preobremenjeno gospodarstvo usodepolne.

Po izerpnem referatu tajnika Centrale g. dr. C. Gregoriča se je razvila živahna debata, tekom katere se je odločno in soglasno poudarjalo, da je industrijska produkcija že davno tako težko obremenjena, da ne more več prenesti novih bremen. V imenu industrialcev iz Slovenije sta govorila ravnatelj g. Anton Krejči iz Ruš in tajnik Zveze industrijcev g. ing. Milan Suklje. V zmislu zahtev posameznih delegatov se je soglasno sklenila resolucija, v kateri se od g. finančnega ministra v imenu industrije cele države zahteva:

1. da pri odobritvi oblastnih proračunov a) ne dovoli nobenih davščin na sredstva proizvodnje (kakor premog, električni tok itd.), b) da ne dovoli bremen na predmete, ki se izvažajo v druge oblasti ali v inozemstvo, c) da ne dovoli nobenih davščin na predmete, ki so podvrženi državnim taksam ali trošarinam, d) da omeji oblastne doklade na državne davke.

2. Dalje prosimo, da čim prej donese zakon, ki naj uredi finance oblastnih samouprav po naslednjih načelih: a) iz dohodkov lastnih posestev in podjetij; b) iz tangent donosa splošne državne doklade na osnovni davek v razmerju z davki, vplačanimi na ozemlju dotične oblasti; c) iz taks in trošarin na predmete, ki še niso podvrženi državnim taksam in trošarinam.

3. Dokler se vprašanje financiranja oblasti ne reši zakonodajnim putem in dokler traja kriza našega gospodarstva, naj država iz lastnih sredstev zadostno dotira oblasti, tako da morejo s temi dotacijami zadovoljevati vse svoje izdatke.

4. Potrebno je, da finančni minister

še nadalje vrši kontrolo nad budžetiranjem in gospodarstvom samoupravnih teles, tako da bodo oblastne in lokalne finance vedno v skladu s cilji splošne državne gospodarske politike.

5. Prosimo, da se v finančnem zakonu ne maksimirajo samoupravne doklade tako, da bo vsota vseh občinskih doklad maksimirana s 150%, vse samoupravne doklade pa s skupno 200 odstotki.

Maksimiranje doklad.

V naši javnosti so pojmi o maksimiranju avtonomnih doklad precej nejasni. Drugače vsaj ni mogoče razlagati odpora proti maksimiranju doklad, katerega so da zadnjega časa netili gotovi krogi.

Kakšen pomen ima maksimiranje? V zadnjih letih potrebe avtonomnih teles stalno naraščajo. Ker nimajo občine in okraji drugih dohodkov, so primorani pokriti svoje potrebščine iz donosa doklad na direktne davke. Doklade na direktne davke se vsled tega stalno dvigujejo in dosegajo izmero, ki ni več mogoča, kajti z državnim davkom vred po nekod avtonomne doklade presežejo obdačeni donos. Najhujše sta z dokladi prizadeta hišno-najemni davek in posebna pridobnina. Vlada je uvidela, da je zoper previsoke davke treba nekaj ukreniti, da sama ne ubije svojih najizdatnejših dohodninskih virov. Po dolgem, trudnem prizadevanju gospodarskih krogov se je končno odločila za maksimiranje avtonomnih doklad. S členom 82. finančnega zakona za leto 1927/1928 je Narodna skupščina na vladni predlog odredila, da se na hišno-najemni davek in na posebno pridobnino ne smejo pobirati občinske doklade preko 200%, ostale samoupravne doklade pa ne večje nego po 25% davčne osnove. V ljubljanski oblasti se smejo torej pobirati na posebno pridobnino — ta je nekaterim posebno trn v peti — maksimalno sledeče doklade:

Občinske doklade	200%
doklade za okrajno bolniško	
blagajno	25%
doklade za okr. cestni zastop	25%
doklade za zdravstveno okrožje	25%
doklade za zbornico	25%
doklade za oblast	25%
Skupaj	325%

Posebna pridobnina znaša od odmerne osnove:

a) osnovni davek	10-0%
b) edinstveni drž. pribitek	9-0%
c) rentabilitetni pribitek	8-0%
č) linearni pribitek	8-1%
d) invalidski davek in vojaška komorska doklada	16-2%
e) avtonomne doklade v maksimalni izmeri	32-5%
Skupaj	83-8%

Ker pa se v odmerno osnovo za posebno pridobnino vsteva tudi v bilančnem letu plačana posebna pridobnina z ½ edinstvenega državnega pribitka, je odmerna osnova za približno 25 odstotkov višja nego bilančni čisti dobiček. Bilančni dobiček torej dejansko ni obremenjen samo s 83% ampak še s 25% od 83-8% več to je s 83-8% + 20-95%, to je s 104-75%.

Ta račun kaže, da že pri sedanjem maksimiranju doklad celokupna davčna obremenitev preseže bilančni čisti dobiček za 4-75%, katere mora podjetje plačati iz premoženja. Kaže pa tudi, da je sedanje maksimiranje

nezadostno in da je treba avtonomne doklade še bolj omejiti.

Gonja proti maksimiranju doklad je imela že dvoje uspehov. Brez dvoma pod utisom te gonje se je oblastna skupščina odločila, da tudi sama pobira v l. 1928. na posebno pridobitno 25% doklado. Nadalje obstoja po naših informacijah resna nevarnost, da se maksimiranje ukine, odnosno tako preuredi, da bo dovoljevalo posameznim avtonomijam pobirati na hišno najemni davek in posebno pridobitno doklade v višji izmeri nego do sedaj.

Prepričani smo, da bo v tem vprašanju, ko se bo njem končnojavno odločevalo, zmaga la treznost, ki nujno velevala, da se maksimiranje obdrži, odnosno še izpopolni. Obremenitev družb v dosedanjih izmeri je nevzdržna. V taki meri niso družbe nikjer obremenjene. V Avstriji dosega obremenitev 35%, na Čehoslovaškem maksimalno 60%. Kako naj se potem razvija naša industrija, ako se mora boriti na svetovnih tržiščih s tako nenakimi konkurenčnimi pogoji. Kdo bo še delal, ako naj ves dobiček in še nekaj po vrhu odpremi davčnemu uradu?

Maksimiranje doklad je za enkrat potrebno in se mora v interesu narodnega gospodarstva še nadalje obdržati in izpopolniti. Brez maksimiranja so naša podjetja izročena gotovemu propadu, ker bi ne mogla plačevati davkov preko svojega čistega dobička.

V. SEJEM ZA KOŽUHOVINO V LJUBLJANI DNE 23. JANUARJA.

Peto leto priredi uprava Ljubljanskega velesejma vzajemno s Slovensko lovsko zadrugo v Ljubljani na velesejmskem prostoru sejem za kože divjih živali.

23. januar, t. j. prvi ponedeljek po Sv. Neži, je lovem že znan dan za prodajo lovskega plena. Sejem prične ob 8. uri zjutraj.

Lovci in trgovci s kožami naj svoje blago nemudoma odpošljejo na »Divja koža«, Velesejem, Ljubljana. Čim več kož pride organiziranim potom na trg, tem boljša bo cena. Najavljeni so poleg kupcev iz naše države tudi oni iz Avstrije, Nemčije, Italije in Angleške (London).

Nekaj ustrojenih lisičjih in dihurjevih kož bo naprodaj v ponedeljek, dne 23. t. m. dopoldne na kožnem sejmu, ki se vrši v prostorih Ljubljanskega velesejma, na kar opozarjamo zainteresirane. Neustrojene kože se prodajajo navedenega dne dopoldne aukcijskim potom.

ZADRUŽNI KONKURZI.

Leta 1927 je bilo na Nemškem okoli 5800 konkurzov; na zadruga jih je prišlo 104. Ker je znašalo 1. januarja 1928 številno zadrug 52.200, je prišlo na 1000 zadrug 1-9 konkurzov, leto prej pa 3-4. Za 22.500 kreditnih zadrug, za katere znanujejo 15 konkurzov, je odstotna številka še nižja in pride 0-6 konkurzov na 1000 zadrug.

LISTEK.

Splošni gospodarski položaj v Južni Srbiji.

(Nadaljevanje.)

Ker zahteva graditev električnih central investicijo velikih kapitalov, imajo gotovo vse električne industrije v Južni Srbiji velike težave s svojimi financami, poleg navedenega tudi iz tega razloga, ker je kupna sila konzumentov jako majhna in ker največji del južnosrbskega prebivalstva ne čuti potrebe električne razsvetljave. Zategadelj bi bilo potrebno, da tako država kakor tudi občine in oblastne skupščine v vsakem pogledu podpirajo to vrsto industrije bodisi z brezplačno prepustitvijo zemljišč, bodisi s podeljevanjem kreditov ali garancijo gotovega procenta dobička ali kvantuma porabe toka v prvih letih njihovega obstanka. Kot kompenzacijo za to bi bilo od električnih central zahtevati, da dajo industrijskim podjetjem strujo po minimalni ceni. Na ta način bi se pripomoglo do mnogo hitrejšje elektrifikacije pokrajine, kar bi bilo neprecenljive koristi za naše celokupno narodno gospodarstvo.

Občni zbor Zveze gostilničarskih zadrug mariborske oblasti.

Zveza gostilničarskih zadrug za mariborsko oblast je imela dne 16. t. m. svoj redni občni zbor v Ptuj. Navzočih je bilo nad 70 delegatov. Zboru je predsedoval načelnik g. Drago Bernardi iz Celja, ki je uvodoma pozdravil prisotnega zastopnika velikega župana g. nadzornika Založnika, zastopnika srezkega poglavarja in ptujske občine g. dr. Zavadnjala, zastopnika Zbornice TOI g. dr. Pretnarja ter podpredsednika beograjskega Središnjega saveza g. Pekovića. Nato je podal pregledno poročilo o delovanju zveze ter omenjal poedine važnejše akcije, ki jih je izvedla v prejšnjem letu, tako glede trgovskih točilnic, točilcev vina lastnega pridelka, točilnih taks in trošarine, za omiljenje državnih bremen, glede avtonomnih doklad itd. G. tajnik Komac je poročal o delu uprave, ki je bilo jako obsežno in težavno. Zveza šteje 22 zadrug z 2072 člani. Zvezino strokovno glasilo »Gostilničarski list« se je moralo boriti z znatnimi težkočami, a je v zadnjem letu napredovalo in izvršilo v polni meri svojo važno nalogo. Zveza je posvečala strokovnemu šolstvu veliko pažnjo, fond za gostilničarske šole pri velikem županu v Mariboru je dosegel okroglo 300.000 dinarjev.

Zborovanje so pozdravili gg. Založnik, dr. Pretnar in Peković. Zbor je sklenil soglasno, da se sedež zveze v bodočem letu prenese v Maribor. Zavezevega načelnika je bil izvoljen g. Andrej Oset iz Maribora. Na predlog delegatov g. Petovarja je občni zbor z velikim odobravanjem izrekel dose-danjemu agilnemu načelniku in odboru svoje priznanje in zahvalo.

TRGOVSKI PLES V MARIBORU.

Po mestu se je razširila govorica, da je »Trgovski ples« preložen ter izjavlja trgovski gremij, da je ta vest popolnoma brez podlage. Priprave so v teku in se vrši ples, za katerega vlada v mestu in okolici veliko zanimanje, nepreklicno prihodnje soboto dne 21. t. m. — Obenem se opozarja, da se dobe vstopnice v predprodaji pri tvrdkah V. Weixl, Franjo Majer ter Pinter & Lenard in v gremijalni pisarni. Ker ima prireditelji dobrodelen namen, se eventualna preplačila hvaležno sprejemajo. — Trgovski nameščenci dobe vstopnice po znižani ceni v pisarni trgovskega gremija.

Ljubljanska borza.

Tečaj 18. januarja 1928	Povpraševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Berlin 1 M	13.535	13.565
Curih 100 fr	1093	1096
London 1 funt	276.75	277.55
Newyork 1 dolar	56.68	56.88
Paris 100 fr	223	225
Praga 100 krom	168.10	168.90
Tret 100 lir	299.50	301.50

Gospodarska kriza v Angliji.

V »Prager Tagblattu« z dne 13. januarja čitamo zanimiva izvajanja izpod peresa dr. Franz Picka, ki pričajo o občutnih pretresljajih v gospodarstvu velikega britanskega imperija.

Medtem ko se kontinentalna gospodarstva konsolidirajo in se je v vseh državah starega sveta izvršilo že ogromno obnovitveno delo, ostaja angleška ekonomska struktura bolna. Bolezen se vleče že v deveto leto in niti najmodrejši monetarni ukrepi, niti najboljše zaščitno-carinske odredbe niso mogle nuditi leka pacijentu. Kolonije, ki so se potom vojne v trgovinsko-političnem oziru deloma osamosvojile, so od leta 1919 naprej še razširile svojo gospodarsko suverenost. Preferenčne tarife med njimi in matico — Anglijo ne služijo danes več visokim svrham in celo varuštvo Bank of England v zlati trgovini britanskega imperija je prenehalo. Anglija ostane bolna in mrzlična kurva, ki jo predstavljajo statistike o brezposelnih, kaže še vedno 39 stopinj, potem ko je leta 1926 dosegla skoro 42 stopinj. Za svet so bili vprašani vsi »gospodarski doktorji«, ki jih izkazuje City: Montagu Normann, John Maynard Keynes, Sir Alfred Mond, Sir Josuah Stamp, Sir Henry Deterding in A. Mc Kenna. Ti stresajo glave in iščejo pametnih besed, da bi pravilno označili bolezen.

Angleška zunanja trgovina je danes za 25 procentov manjša od leta 1913, njen deficit pa mora vzbuditi pomisleke celo v največjih optimistih, kajti samo v prvih 11 mesecih leta 1927 znaša 351 milijonov funtov sterlingov, torej skoro 10 milijonov več, ko v prejšnjem letu. Približno že 7 let je angleška trgovinska bilanca pasivna, okoli 2 milijardi funtov sta zabeleženi na tem debet-kontu. Ako bi pa bilo ostalo samo pri tem dejstvu, bi se še mogel končno zgraditi ta ali oni most, ki bi vodil do ugodne rešitve. Žalibog pa je rodilo slednje ogromno brezposelnost in število brezposelnih znaša še danes 9% vsega prebivalstva velike Britanije. Seveda je to napredek napram 13% v času premogovnega štrajka, toda 9% je še vedno preveč z ozirom na trajen pojav. Brezposelni stanejo denar in izčrpajo budžet, ki jim mora s svojim Social Service nuditi podpore. Social Service, ki je prejel leta 1901 približno 22 milijonov funtov iz državnih dohodkov, je porabil leta 1921 306 milijonov funtov, h katerim se je pridružilo v minulem letu nadaljnjih 50 milijonov funtov. Teh 356 milijonov funtov odgovarja nekako 7 milijardam mark ali celokupnim dohodkom francoskega državnega proračuna. Nič manj pa vlada ne ekskurira obče britijske sentence o gentlemanu, »who must pay«, ki mora plačati. To nobleso si pa pusti tudi drago plačati. Income Tax, dohodninski davek, ki je znašal pred vojno 2-1/4 funta za 100 funtov dohodka, je

sedaj narasel na 14-1/8 funta, torej je dosegel več kot šestkratno količino. Tako razjeda Anglijo od treh strani gospodarski rak: Funt na zlatem standardu je onemogočil njeni produkciji konkurenco na svetovnih trgih; odvzete eksportne možnosti so zmanjšale skoro vse angleške delovne potrebe in so odvzele že itak znižanim zaslužkom britijskega zasebnega gospodarstva šestkrat večje davke, ko v prejšnjih normalnih letih; valuta, produkcijske ovire in visoki davki tarejo nekoč ponosno gospodarstvo združenega kraljestva.

In že samo pri površnem opazovanju čujemo o samih krizah: v bombažni, premogovni, metalurški, mlinarski, kavčukovi industriji itd. Tkalnice so preko ušes v dolgeh, zapirajo svoje obrate ali žive na račun milosti bankirjev navidezno življenje. Lastniki ladijskih družb iščejo modus, po katerem bi stabilizirali tovarnino, in premogovni baroni se še niso otrosli strahu za časa premogovnega štrajka ter izenačili debet-kontov. Samo Lombard Street in Chancellor of the Exchequer vesta, da more samo Royal Exchange vsako leto zaključiti budžet. Potom londonskega finančnega prometa in angleške plačilne bilance ostane letno približno 400 milijonov funtov v deželi vpisanih na konto dobroimetja.

S pravico se vprašujejo razni gospodarski krogi, kje bo našlo to stanje svoj konec. Pred dvema letoma bi se bilo še moglo lečiti potom primernih valutnih ukrepov, danes pa to ni več mogoče. V teh dveh letih so si namreč Kanadijci, Avstralci, Indijci in Jugo-Afrikanci ustvarili svoje lastne industrije. In industrija, ki se poraja na Gangesu, okoli Adelaide, v Kaplandu in na progah Kanadain Pacifica, ne potrebuje več manufaktur iz Sheffielda in Manchesterja. Japonci so zase kolonizirali angleško tekstilno trgovino v Kitajski in Rusi zidajo z ameriškanskimi krediti in kontinentalnimi stroji železne naprave, tekstilne tvornice in električne centrale. Stoletni odjemalci Anglije kupujejo danes na vseh mogočih drugih trgih. Nove volitve so pred vrati. Mac Donald in Lloyd George skupno s Philipp Snowden-om se smatrajo kot favoriti v City. Vendar bodo mogli komaj kaj premeniti na nadvse težavnem položaju. Ker ne bodo v stanu razrušiti verig, s katerimi je oklenil monetarni imperializem angleško gospodarstvo, se bodo tudi ti samo preizkušali na trgovini in na brezposelnih, na problemih, ki se bodo le težko izlečili v kaki novi legislaturi. In kot gentlemani bodo še nadalje plačevali tribut za valutno reformo.

Trgovci in pametni gospodarji splošno čitajo redno TRGOVSKI LIST!

prvem letu obstoja tega podjetja občutiti težke posledice nesrečne združitve, kar je zelo škodovalo razvoju te prve tovarne za testenine na našem jugu. Energiji lastnika tega podjetja se je zahvaliti, da je podjetje prebolelo svojo interno krizo in upati je, da se ne bo vzdržalo samo na domačem trgu, temveč da bo postopoma prodrlo tudi na tržišča Grčije in Albanije.

Splošno znano je, da se Skoplje v gradbenem oziru naglo razvija. V njegovi okolici obstoja veliko število večjih in manjših opekarn. Potrebne zemlje za to industrijo je v celi Južni Srbiji mnogo, vendar se ta industrija znatneje razvija samo v okolici Skoplja, najbrž vsled njegovega delovnega napredka v vsakem pogledu. Vsa ta podjetja so v tem letu odlično delala. Čudno je le, da kljub temu niti eno teh podjetij ni nabavilo modernih strojev za izdelovanje opeke, da niti eno od njih nima odgovarjajočih peči in da vsled tega nobeno ne izdeluje poleg zidakov tudi strešnikov, temveč se strešniki dobavljajo iz oddaljenih keramičnih podjetij na severu kraljevine. To je tembolj čudno, ker je Solun velik konsument tega predmeta in bi Skoplje vsled prevoznih stroškov, ki igrajo pri

opeki važno ulogo, moglo z uspehom plasirati ta produkt na solunskem trgu. Morda se bo v bližnji bodočnosti tudi ta vrzel izpopolnila, saj je v Skoplju pred osvobojenjem teh krajev obstojala moderna tovarna za opeko, ki je bila uničena v vojnem času, in je nerazumljivo, da bi ne mogla obstojati danes, ko se v Skoplju zida po 150—200 hiš letno.

Ostala industrijska podjetja Južne Srbije so povsem lokalnega značaja, t. j. osnovana so kot dopolnilo ostalih gospodarskih naprav (tovarne za led), ali pa so primitivne delavnice v večjem štilu (tovarne za rute), ali zadovoljuje specialne potrebe svoje okolice (tovarne za motvoz in podjetja za mletje soli). Njihova kapaciteta je uravnana po predvideni potrebi in ne vplivajo nanje v veliki meri razne okolnosti, kakor je to pri industrijah, o katerih smo malo prej govorili. Zategadelj so njihovi posli tekli normalno tudi v tem časovnem intervalu.

II.

Stedljivost in nagnenje k tezauriranju denarja predstavlja dve markantni potezi o mentaliteti južnosrbijanskega prebivalstva. Domneva se zategadelj, da je v

LIKVIDACIJA OBVEZNOSTI BIVŠE AVSTRIJSKE POŠTNE HRANILNICE NA DUNAJU.

Zadnje čase se obračajo stranke vedno pogostejše na pošto hranilnico z vprašanji, kaj je z njihovimi vlogami v bivši avstrijski poštni hranilnici. Na ta vprašanja se sporoča vsem zainteresentom, da so prizadete nasledstvene države sicer že pred več leti sklenile ustrezno konvencijo, ki pa se še ne more izvršiti, ker še ni od vseh držav ratificirana. Generalni direktor naše poštne hranilnice dr. M. Nedeljkovič je zato koncem minulega leta zopet sprožil to vprašanje s predstavniki dunajske poštne hranilnice in se bodo na merodajnem mestu vnovič podvzeli koraki, da bodo konvencijo čim prej ratificirale vse signatarne države in se tako vprašanje končno reši. Takoj po izvršeni ratifikaciji bodo interesi po časopisju obveščeni, kaj jim bo storiti v svrhu realizacije njihovih terjatev napram bivši avstrijski poštni hranilnici na Dunaju.

* * *

MEDNARODNI DOGOVORI SLADKORNE INDUSTRIJE.

Te dni se vrši v Pragi seja odbora za zaščito sladkorne industrije v svrhu posvetovanja o materialu za berlinsko konferenco. Ta konferenca se vrši 19. januarja in se bodo posvetovale na nji Čslov., Nemčija in Poljska o obsegu eksportnega sladkornega kontingenta v bodoči kampanji. Posvetovanj se bodo udeležili najbrž tudi zastopniki ogrske in belgijske sladkorne industrije.

* * *

AMERIŠKE DENARNE NALOŽBE V INOZEMSTVU.

»Financial Times« poročajo: Po računih ameriškega strokovnjaka dr. Winklerja so ameriške denarne naložbe v inozemstvu dosegle v letu 1927 skupno vsoto najmanj 2010 milijonov dolarjev. Na koncu leta 1927 je znašala vsota v inozemstvu naloženega ameriškega kapitala 14½ milijard dolarjev; to je pa približno petina letnega zneska ameriške produkcije in manj kot šestina letnih dohodkov ameriškega naroda.

Carina.

O carinski valorizaciji na Poljskem. V zvezi s časnikarskimi poročili o bližnjem zvišanju carinskih tarif javljajo merodajna mesta na Poljskem, da bodo po odredbi poljske vlade od 1. februarja naprej stopile v veljavo maksimalne carinske tarife proti onim državam, ki s Poljsko dotedaj ne bodo imele sklenjenih definitivnih trgovskih pogodb in ki blagovni import iz Poljske s posebnimi odredbami otežkočajo, oziroma ki eksport svojega blaga na Poljsko s posebnimi premijami pospešujejo. Splošna valorizacija carinskih tarif pa zaenkrat ni aktualna.

Južni Srbiji mnogo tezauriranega denarja, zlasti zlata in srebra, tako pri seljakih kakor pri meščanih. Da je ta domneva upravičena, dokazuje najjasnejše dejstvo, da se opium, najdražji proizvod Južne Srbije, tudi danes kupuje od seljakov samo za zlato. To ni znak nezaupanja Južnosrbijancev do našega papirnatega denarja, temveč dokaz nagnenja do tezauriranja. Seljak nima jeklenih blagajin in se tudi ni privadil temu, da bi dobival obresti od vložene gotovine pri denarnih zavodih; njegov trezor je zemlja, njej pa ne more zaupati razpadljivih banknot, zato zahteva zlato in srebro.

Štedljivost je lastnost, ki prenese vsako kritiko ali nagnenje k tezauriranju je graje vredno. Tezauriranje znači odzemanje potrebne obratnega kapitala narodnemu gospodarstvu in je ta okolnost toliko škodljivejša, kolikor ima gospodarstvo manj razpoložljivih sredstev. To in pa izguba obresti od vlog sta dva glavna razloga, iz kojih je grajati nagnenje k tezauriranju.

Morda je to tudi eden glavnih vzrokov, da je v Južni Srbiji relativno malo velikih trgovskih podjetij in moderno urejenih kmetij.

(Dalje prihodnjik.)

Transportne omejitve.

Iz okrožnice Direkcije državnih železnic v Ljubljani posnemamo:

Počeni od 1. januarja 1928 veljajo do preklica sledeče transportne omejitve:

I. Tuzemstvo.

A. Direkcija državnih železnic Ljubljana.

Radi carinjenja pošilk na postajah Bistrica Boh. Jezero, Rakek in Prevalje glej pod III. »Splošne odredbe« odstavka A.

B. Direkcija državnih železnic Zagreb.

Robni promet s postajo Fiume pristanišče »Thaon de Revel« še ni odprt. — Prevoz pošilk med Suškom in Reko (Fiume ali Fiume loko SHS) se ne more izvršiti po obalnem tiru, temveč samo po ovinku preko Bakra. Zato pa mora pošiljatelj v tovarnem listu predpisati upotenje »via Bakar«. Vozarina se računa za faktično prevoženo pot preko Bakra. — Na postajo Sušak se smejo nakazovati v ocarinjenje samo pošiljke za Sušak loko in pošiljke za neposredni tranzit po morju. Pošiljke za Fiume loko, Fiume SHS loko ali Fiume trs. ne smejo biti nakazane v ocarinjenje na Sušak, ker neposredni železniški promet z Reko po obalnem tiru še ni upostavljen. (Glej zgoraj.) Take pošiljke se pa lahko carinijo na postaji Fiume SHS, ker se tam nahaja naša carinarnica. — V Bakar se smejo nakazovati radi ocarinjenja samo pošiljke, katerih ocarinjenje obavi stranaka sama. Take pošiljke morajo biti predane in odpravljene v Bakar loko, kjer se iztovorijo. — Pri carinarnici v Osijeku ni dovoljeno cariniti pošiljke za izvoz v Madžarsko, ako so bile predane na postajah na progah Baranjsko Petrovo Selo — Beli Manastir, Batina Skela — Beli Manastir in Darda — Beli Manastir. Pošiljke iz teh postaj se morajo cariniti v Belem Manastiru. Tovorni listi, ki bi ne odgovarjali tem predpisom, se zavračajo.

C. Direkcija državnih železnic Sarajevo.

Iz območja direkcije Ljubljana ter iz inozemstva smejo prispeti v Bos. Brod za pretovarjanje dnevno samo trije vozovi: 1. v pokritih vozih. Ta omejitev ne velja za pošiljke v odkritih vozovih, ki se smejo sprejemati in odpremiti za Bos. Brod in tranzit v neomejenem številu. Izjeme: Pošiljke za tvrdko »Danica« d. d. v Brodu loko ni šteti v kontingent pokritih voz za Bos. Brod tranzit. — Za Bos. Brod trz. se smejo natovarjati iz normalnotirnih prog za Bosno do vključno Sarajeva pokriti vozovi do 15 ton. Za postaje južno od Sarajeva pa do 10 ton. Za nepokrite vozove taka omejitev ne obstoja. — V Bos. Brodu je ponovna predaja tuzemskih vozovnih pošilk v pokritih vozovih za Brod loko in trz. v Bosno, Hercegovino in Dalmacijo prepovedana. Izjeme: Inozemske carinske pošiljke. — Sprejemanje in odpošiljanje bencina v kotelskih vozovih za postajo Dubrovnik ni dovoljeno. Samo v sodih ali vrčih (kantah). — Pri carinskem oddelku v Bos. Brodu se sme cariniti samo izvozna roba. Carinske uvozne pošiljke za postaje severno od Sarajeva se morajo uvozno cariniti pri carinarnicah pred Bos. Brodom.

D. Direkcija državnih železnic Beograd.

Profil Ripanjskega tunela je za dobo popravil zmanjšan za 45 do 50 cm. Obsežne pošiljke, kakor so pošiljke sena, slame, lubja, lanu in drugih, ki presega jo širinsko omejitev pokritega voza, se smejo do preklica sprejemati v prevoz za postaje južno od postaje Ripanj le, ako stranaka v tovarnem listu predpiše pravce upotenja preko postaje Mala Krsna. Take pošiljke je tarifiško zaračunati po faktično prevoženi poti.

II. Inozemstvo.

A. Italija.

Ponovna predaja brez pretovarjanja v postajah Postumia Grotte, Piedadelle in Tarvisio ni dovoljena. Pošiljke preko Postojne oziroma preko Podbrda namenjene za ponovno predajo, se morajo predati in nasloviti na »Postumia trz.« oziroma »Gorizia Monte Santoc«. (Glej Službeni list št. 28. naredba 124 ex 1924). — Sprejemanje in odpošiljanje kovinarske robe za postajo Come di Lago Nord v svrhu pretovoritve se do nadaljnjega ukine.

B. Avstrija.

Ponovna predaja vozovnih pošilk v postaji Tarvis ni dovoljena.

C. Madžarska.

Sprejemanje in odpošiljanje komadne robe za postajo Budapest Dunaparti Teherpalyaudvar, če je namenjena za pretovar v svrhu nadaljne odpreme po Donavi, ni dovoljeno. Izjema: Vozovni tovori.

D. Rumunska.

Direktni promet je uspostavljen od 1. januarja 1926. (Glej »Službene Novine« saobračajnih ustanov šte. 2. in 17 ex 1923 ter Službeni list naredbo 4/10 ex 1296).

E. Bolgarska.

Direktni promet je uspostavljen od 20. novembra 1926. (Glej Službene Novine saobračajnih ustanov šte. 15 in 24 ex 1926).

F. Grška.

1. Direktni promet ni uspostavljen. Pošiljke se morajo predati v prevoz z internim tovarnim listom do obmejne postaje Djevdjelija, kjer se morajo izkupiti in ponovno predati z novim tovarnim listom. 2. Uvoz čebule, krompirja in druge slične zelenjave preko postaje Platy do Pireja ni dovoljen. Obratno je uvoz take robe dovoljen za vse postaje Grške Makedonije in za Solun. Uvoz živali, jabolč, hrusk in drugega svežega sadja iz zemlji svežega grozdja je svoboden za celo Grško. Medpotne pošiljke zadržite ter stavite pismeno in brzojavno na razpolago.

G. Poljska.

Direktni promet je uspostavljen s 1. marcem 1926. Zaradi nekaterih omejitev glej Službene Novine saobračajnih ustanov šte. 9 ex 1926, ter naredbo Službenega lista šte. 44/1926.

H. Češkoslovaška.

Direktni promet je uspostavljen. 1. Prevzemanje pošilk za češkoslovaške postaje, ki naj se odondot dalje ponovno predajo na postaje kake druge države, je dovoljeno le pod sledečimi pogoji: a) da se v tovarnem listu navede, v katero državo naj se pošiljka dalje odpremi, kakor da se roba sploh ne bo pretovorila. — b) Pošiljka mora biti opremljena z uverenjem o izvoru in vsemi potrebnimi carinskimi dokumenti one države, v katero se izvažja. — c) Ponovna predaja se mora izvršiti v roku 24 ur. — 2. Ponovna predaja pošilk v vozovnih tovarih brez pretovarjanja, kakor tudi z dotovarjanjem v postaji Praha Wilsonovo, Masarykovo in Denisovo Nadraži ni dovoljena. V nujnih in opravičenih slučajih izdaja dovoljenje Direkcija Praha. — 3. Pošiljke dolgega lesa za postajo Kosičke Hamry se do nadaljnjega ne smejo sprejemati in odpremiti. 4. Sprejemanje in odpošiljanje vsakovrstne robe za postajo Holešovice prekladišče in Holešovice luka do nadaljnjega ni dovoljeno. Izuzete so pošiljke za tvrdko »Kooperativa«, če so naslovljene na postajo Holešovice prekladišče v svrhu začasnega vskladičenja. — 5. Radi poplave se ukine sprejemanje in odprema vsakovrstne robe za postajo Loubi prekladišče in Razbelesy prekladišče, ako je namenjena za pretovoritve na ladjo.

III. Splošne odredbe.

A.

1. V Bistrici Boh. Jezero se smejo cariniti za izvoz preko Podbrda samo pošiljke iz postaj proge Dobrava Vintgar — Bistrica Boh. Jezero.

2. Na Rakeku se smejo cariniti vse izvozne pošiljke živih živali, svežega mesa, zaklane živine in perutnine, sveže slanine, suhomesnate robe, jajc, svežega sadja in svežega sočivja. Razen tega pa še vse pošiljke iz postaj od Brezovice do Rakeka za izvoz preko Rakeka.

3. V Prevaljah se smejo cariniti samo one izvozne pošiljke za Avstrijo in tranzit, ki so predane za izvoz na postajah proge Dravograd Meža — Prevalje.

4. Carinski oddelek na postaji Čakovec je pooblaščen cariniti

a) vso izvozno robo,

b) uvozno robo, ki je naslovljena na tvrdko E. Vajda.

Pošiljke pod b) se imajo upotiti na uvozno carinjenje v Čakovec samo tedaj, če se tovarni list glasi na postajo Čakovec ali če je pošiljatelj v tovarnem listu

predpisal, da se ima pošiljka cariniti v carinskem skladišču tvrdke E. Vajda.

B.

Vsebuje navedbo tvrdke, za katere je dovoljen sprejem blaga za postaji Wien-Nord-Westbahnhof in Wien Erdbergerlande.

Industrija.

Angleško premogarstvo v 3. četrtletju 1927. Zgube angleškega premogarstva v omenjeni dobi predočuje statistika angleškega rudarskega ministrstva. Za prodajo v tej dobi je bilo na razpolago 58.585 mil. ton premoga, prodali so jih pa samo 17.163 mil. ton. Dohodki so znašali samo 38.057 mil. funtov, produkcijski stroški pa 41.2 mil. funtov, tako da je izkazan deficit ca 3.150.000 funtov. Tono premoga so dobavili s povprečno izgubo 1 šil. 2 pence.

Mednarodni kongres železa in jekla v Bilbao (Španija). Konzularno trgovinsko oddeljenje ministrstva inostranih del je obvestilo Zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, da se vrši v Bilbao (Španija) od 28. septembra do 15. oktobra 1928. mednarodni kongres železa in jekla. Doslej se je prijavilo okoli 250 delegatov iz važnih držav in to po večini inženjerov, direktorjev tovarn in rudnikov. Na kongresu se bo razpravljalo o najvažnejših vprašanjih, ki se tičejo rudnikov in mednarodne produkcije železa in jekla. Po kongresu se vrši potovanje po celi Španiji v svrhu, da bi delegati obiskali vse znamenitejše rudnike in tovarne železa v Španiji.

Denarstvo.

Bolgarska Hipotekarna banka. Pogodbo med inozemskim kapitalom in bolgarsko vlado glede ustanovitve Hipotekarne banke za Bolgarijo je sprejelo Sobrajanje tudi v tretjem branju in so sedaj predela za tehniško izvedbo ustanovitve banke že v polnem tiru. Delniško glavnic nove banke so končno veljavno določili z desetimi milijoni švic. frankov, od katerih bodo dali 60 % ali 6 mil. frankov inozemski denarni zavodi. V prvi vrsti se bo udeležila znana Blairova skupina. Nova banka bo dobila državni monopol za dobo 25 let.

Avstrijsko zvezno posojilo. Na Dunaju se mudita dva zastopnika bančne tvrdke Morgan, Morris in Weemes, da se dogovarjata z uradnimi mesti o novem bodočem posojilu. Zaenkrat gre samo za informacije o modalitetah posojila in o uporabi njegovi. Govorijo, da bo znašal v poštevi prihajajoči zmesek okoli 100 milijonov dolarjev ali pa nekaj več. Ta vsota naj bi bila izplačana Avstriji v petih letih, po potrebi.

RAZNO.

Mehika in U. S. A. Med Mehiko in U. S. A. je bil velik spor glede petrolejskih koncesij Amerikancev v Mehiki, ki so jim jih hoteli Mehikanci vzeti. Mehikanski predsednik Calles je sedaj dal sporočiti v Mehiki interesiranim ameriškim petrolejskim magnatom, da se v izvršbi zadnjega parlamentarnega sklepa prekliče v zakonu določena konfiskacijska možnost ameriških petrolejskih koncesij v Mehiki. Primerno je Mehika informirala tudi ameriški državni urad.

Nagrade za najboljšo knjigo o analizi olja. Naše poslanstvo v Madridu je obvestilo ministrstvo notranjih del, da je Zveza producentov oliv v Španiji razpisala nagrade za najboljšo knjigo o analizi olja. Prva nagrada znaša 20.000, druga 10.000 pezeta. Rok za predložitev elaborata traja do 31. julija 1928.

Borza dela v Mariboru. Od 8. do 14. januarja je pri tej borzi iskalo dela: 108 moških in 40 ženskih; prostih mest je bilo 61, delo je dobilo 15 delavcev in 17 delavk, odpadlo jih je 109, odpotovalo pa 25.

Pri mariborski borzi dela dobijo delo: 6 viničarjev, 2 majerja, 30 gozdnih delavcev, 2 čevljarja, 1 kolar, 7 ključavničarjev za izdelavo ordja, 8 rudarjev, 1 slaščičar, 1 sluga, 1 žagar, 20 kamnosekov, več vajencev (pekovski, mizarske, kovaške in natakarske obrti), 4 kmečke dekletke, 3 kuharice, 3 služkinje, 1 plačilna natakarka s kavčijo, 1 podnatakarka, 6 šivilj za perilo, 2 natakarici v Južno Srbijo.

Francozi in ruski petrolej. Že parkrat smo pisali o tem. Najnovejša je sledeča: Novi ruski poslanik v Parizu Dovgolevskij naj na novo prične pogajanja s Francijo. V ospredju so pogajanja o dolgovih in kreditih. Za Rakovskijevga poslanika so se Rusi zmeraj upirali, da bi pričeli z odplačevanjem predvojnih dolgov, preden jim ne dovoli Francija velikega kredita, čeprav le realnega. Kot protiusluga in jamstvo za ta kredit, naj bi se zastavili petrolejski viri. Pravijo, da bo sta pri novih pogajanjih kreditno in petrolejsko vprašanje v najožji zvezi.

Gospodarske vesti. V Frankfurtu a/M se je vršil občni zbor I. G. Farben in je Duisberg govoril o razvojnih tendencah podjetja, ki je v vseh panogah dobro zaposleno. Za preteklo leto pričakujejo dividendno 12 %. — Na Štajerskem se vršijo že dalj časa pogajanja o nakupu železnice in premogovne družbe **Graz Köf-lach** po štajerski vladi. — V letu 1926/27 so prodali **Amerikanci Rusom** za 72.9 mil. dolarjev blaga (l. 1913 za 31.6), v prvi vrsti stroje in surovine (bombaž). 25.8 odstotkov ameriškega izvoza poljedelskih strojev in 10 odstotkov ameriškega bombaževskega izvoza je šlo lani v Rusijo. — **Lanski izvoz (1926/27) iz Rusije v Ameriko** je znašal 20 1/2 mil. dolarjev in je obsegal v prvi vrsti kožuho, kože in ščetine. — V preteklem tednu je bil **trg hmelja v Petrovcu** (Vojvodina) v znamenju trajne stagnacije, pod pritiskom trgov v Zatecu in Nürnbergu. V Zatecu so v preteku zadnjega tedna po jugoslov. hmelju bolj povpraševali in so ga kupovali po 650 do 1400 Kč za 50 kg. — Dnevna prodaja na **trgu hmelja v Zatecu** je znašala v preteklem tednu 100 do 200 stotov; kupovali so v prvi vrsti za inozemski račun. Cena žatskega hmelja Kč 1800 do Kč 2100, po kakovosti. Do 16. jan. so prodali v Zatecu vsega skupaj 137.612 stotov po 50 kg lanskega žatskega hmelja. — Pravijo, da letošnji **vinski pridelek v Banatu** ne bo dober; pri nizki temperaturi 20 do 22° pod ničlo so zmžnila nepokrita očesa na trtiah. Tudi sadje je vsled mraza zelo trpelo. — 5. februarja se vrši letno zborovanje **zveze industrijev v Beogradu**; predloženo bo poročilo o položaju industrije, zlasti one v Beogradu. — Od 28. sept. do 15. okt. se bo vršil v Bilbao na Španskem **mednarodni kongres železne in jeklene industrije**; doslej je priglasiilo svojo udeležbo ca 250 delegatov iz najrazličnejših dežel sveta. Na kongresu bodo razpravljali najvažnejša vprašanja o rudnikih in o mednarodni produkciji železa in jekla. Po kongresu bodo potovali delegati po Španiji, da si ogledajo tamošnje rudnike in železne tovarne. — **Parlamentarni odbor bolgarskega saborja** je odobril zakonski načrt o pospeševanju eksporta bolgarskega vina. Sladkor bodo dobili izvozniki vsako leto 1. septembra na razpolago. — 19. febr. se bo vršil občni zbor **Rumunske Narodne banke**, z običajnim

vzporedom. — **Statistika produkcije rumunskega rudarstva** nam pravi, da je znašala vrednost te produkcije v letu 1926 dvanajst milijard lejev, v rumunskem rudarstvu v istem letu investirana delniška glavica pa trinajst milijard lejev. — **Ruska industrija nafte** je naročila pri nemškem sindikatu cevi za 50.000 ton cevi, ki jih bosta napravili v glavnem podjetji Mannesmann in Vereinigte Stahlwerke. Gre za okoli 20 milijonov mark. — **Nemška premogovna sindikatna organizacija** bo pričela s hudim bojem proti vsem onim družbam, ki naročajo inozemski premog. — **Poljska vodi že več let smotren boj** proti vsem živalskim boleznim, zlasti proti boleznim konj, pri izvozu konj postopajo prav strogo, zahtevajo spričevala itd. — **Najvažnejše poljske tovarne za izdelovanje šip** so ustanovile skupni prodajni urad s sedežem v Varšavi, ki je pričel delovati s pričetkom tekočega leta. — **Eksportno kreditno zavarovanje na Poljskem** je stopilo v odločiven stadij; gre zlasti za eksport v Rusijo, v balkanske dežele in bližnji vzhod. Državni eksportni zavod izdeluje sedaj pravilnik za poljsko eksportnokreditno d. d., ki naj bo ob udeležbi vlade ustanovljena z glavnicco 10 milijonov zlatov. Predvidene so tri vrste kreditnega jamstva. — Čslov. podjetje **Škoda** je dobilo naročila za napravo plinarne v Šanghaju, za konstrukcijo mostov in za lokomotive za kitajske železnice. Naročila znašajo več milijonov Kč. — V boryslavskem petrolejskem okraju v **Galiciji** so otvorili več novih petrolejskih vrelcev, kojih produkcijo cenijo na 11 cistern na dan. — **Velika londonska Midland Bank** je z izdajo novih delnic dvignila delniško glavnicco na 13.3 milijonov funtov in na isto višino tudi rezervni zaklad. — **Kupčija na trgu hmelja na Poljskem** je skoraj prenehala, ker so domače pivovarne svojo potrebo že davno krile in je bila tudi prodaja v inozemstvo prav dobra. Vsega skupaj je prodanega že gotovo 80 odstotkov blaga. Od oktobra so poskočile cene za boljše kvalitete od 50 na 55 do 70 dolarjev. — **Standard Oil Co** je podala izjavo, ki je toliko kot vojna napoved skupini Royal Dutch Shell. Ti dve velepodjetji sta že več mesecev v sporu glede Rusije, Ameriško družbo so napadali zaradi njenih petrolejskih nakupov v Rusiji in sedaj ta družba te napade zavrača in opravičuje svojo nakupovalno politiko ruskih petrolejskih proizvodov.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 24. januarja t. l. ponudbe glede dobave Lutzovih peč, 600 komadov velikih in malih žicovodnih koles; do 27. januarja t. l. glede dobave zakovic, 500 kg grafita, 200 kg minija, 650 pol gladilnega platna in 700 zvrtkov brzomerilnih trakov; do 31. januarja t. l.

pa glede dobave bakrenih mazalnih cevi. — **Predmetni pogoji** so na vpogled pri ekonomskem, gradbenem in mašinskem odeljenju te direkcije. — **Ministrstvo vojske in mornarice**, odeljenje za mornarico v Zemunu, sprejema do 31. januarja, t. l. in 2. februarja t. l. ponudbe glede dobave ščetk. — **Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije:** Dne 26. januarja t. l. pri Ministrstvu vojske in mornarice, ekonomsko odeljenje v Beogradu, glede dobave 200.000 novih vreč od jute ter glede dobave vagonskih plahit. — Dne 3. februarja t. l. pri Ministrstvu vojske in mornarice, odeljenje za mornarico v Zemunu, glede dobave platna za mornarske letne obleke. — Dne 7. februarja t. l. pri Računskem odeljenju Direkcije državnih železnic v Sarajevu glede dobave 1 računskega stroja.

Prodaja. Dne 10. februarja t. l. se bo vršila pri Dravski artiljerijski radionici v Ljubljani ofertalna licitacija glede prodaje odpadkov od železa in pločevine.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

TRŽNA POROČILA.

Nemške cene jekla. V Düsseldorfu so se posvetovali nemške kovinske zveze o vprašanju cen jeklenih izdelkov. Polno upoštevajoč sedanji gospodarski položaj in prav tako težke razmere v naprej predelujoči industriji, so bili vendar vsi mnenja, da je vsaj pri nekaterih izdelkih dvig cene za 3 marke pri toni najmanjše, kar se more sedaj zahtevati. In so nato tudi sklenili, da se dvigne cena železa v palicah za tri marke pri toni, pri drugih vrstah pa tudi za nekaj mark, povprečno za 2 do 5 %.

Tržne cene v Ljubljani dne 16. januarja 1928. Govedina: V mesnicah po mestu: 19 Din. Na trgu: 1 kg govejega mesa I. 19, II. 15-17, III. 9-13, jezika 17-20, vampov 8-10, pljuč 8, jeter 17-19, ledvic 17-20, mežganov 17-20, loja 5-10 Din. — Teletina: 1 kg telečjega mesa I. 22.50, II. 20, jeter 25 do 27.50, pljuč 19-20 Din. — Svinjina: 1 kg prašičjega mesa I. 25 Din, II. 20-23, pljuč 10, jeter 15, ledvic 25, glave 7.50, parkljev 6, slanina trebušne 22, slanina ribe in sala 24, slanina mešane 23, slanina na debelo 23, masti 28, šunke (gnjati) 30-35, prekajenega mesa I. 30-32.50, II. 25-27.50, prekajenih parkljev 8-10, prekajene glave 10, jezika 35 Din. — Drobniča: 1 kg kostrunovega 13 do 14 Din. — Konjsko meso: 1 kg konjskega mesa I. 8, II. 6 Din. — Klobase: 1 kg krakovskih 40, debrecinskih 40, hrenovk 32, safalad 32, posebnih 32, llačenk 20, polprekajenih kranjskih 50, prekajene slanina 25 do 30 Din. — Perutnina: kokoš 35-40, petelin 25-30, raca 25-30, domač zajec, manjši 10 do 15, večji 18-25 Din. — Divjačina: divji zajec 40-60, 1 kg srne 20-30 Din. — Ribe: 1 kg karpa 25, linja 25, ščuke 28-30, postrvi 60, klina 15, mrene 15, pečenke 10 Din. — Mleko, maslo, jajca, sir: 1 liter mleka 2.50 do 3, 1 kg surovega masla 40-44, čajnega 50 do 60, kuhanega 44, bohinskega sira 28-32, sirčka 10, eno jajce 1.75-2.50 Din. — Pijače: 1 liter starega vina 14-20, novega 16-20, 1 čaša piva 3, 1 vrček piva 4-5.50, 1 steklenica piva 5.25-5.50 Din. — Kruh: 1 kg belega 6, črnega 5, rženega 5 Din. — Sadje: 1 kg luksuznih jabolk 10, jabolk I. 8, II. 6,

III. 4-5, 1 cranža 1.50-3, 1 limona 0.75 do 1, 1 kg ričičev 8, fig 10, dateljnov 24-48, orehov 10, jedrc 30, suhih češpelj 10-12, suhih hrušk 8 Din. — Specerijsko blago: 1 kg kave Portorico 64-72, Santos 48-52, Rio 36-40, pražene kave I. 90-100, II. 72-80, III. 56-60, kristalnega belega sladkorja 14-50, sladkorja v kockah 16-50, kavne prmesi 26, riža I. 12, II. 8.50, 1 liter namiznega olja 18, jedilnega 16, vinskega kisa 4.50, navadnega kisa 2.50, 1 kg soli morske 2.50, kamene 3, celega popra 62, mletega 64, paprike III. 28, sladke paprike, po kakovosti 52, 1 liter petroleja 7, 1 kg testenine I. 12, II. 10, pralnega luga 3.50, čaja 80 Din. — Mlevski izdelki: 1 kg moke št. 0 5.50, št. 1 5.25, št. 2 5, št. 4 4.50, št. 6 4, kaše 6-7, ješprenja 6-7, ješprenjčka 10-13, koruzne moke 3-4, koruznega zdroba 6-7, pšeničnega zdroba 6-7, ajdove moke I. 9, II. 6-8, ržene moke 4.50-5 Din. — Žito: 1 q pšenice 355-365, rži 320-330, ječmena 320-330, ovsa 285-315, prosa 260-300, nove, sušene koruze 275 do 280, ajde 270-280, fižola ribničana 425, prepečarja 425, graha 430-500, leče 700-900. — Kurivo: 1 q premoga 42, 1 kub. meter trdih drv 150, mehkih 75 Din. — Krma: 1 q sladkega sena 80, polsladkega 75, kislega 60, slame 50 Din. — Zelenjava: 1 kg endivije 16, molovica 20, radiča 12, poznega zelja 8 do 4, rdečega zelja 5-6, kislega zelja 4 Din, ohrovtja 5-6, karfiol 10-12, kolerab podzemlje 1-1.50, špinat 16-20, čebule 3-4, česna 8-10, krompirja 1.25-1.50, repe 1, kisle repe 3, korenja 2-4, peteršilja 4-5, zelenjave za juho 4-5 Din.

Tržne cene v Mariboru od 15. januarja 1928. Govedina 10-18, drob 5-17, koj 8 do 10, teletina 17.50-22.50, drob 8-18, svinjina 17-27.50, drob 10-20, slanina sveža 20 do 21, papricirana 26-30, prekajena 26-30, mast 23-34, prekajeno meso 23-32, gnjat 30 do 32 Din, klobase 18-40, konjsko meso 5 do 8 Din za kg. — Kože: konjske 70-150 za komad, goveje 10-16, telečje 26-30, svinjske 18-20, goveje usnje 90-130, podplati 70-80 Din za kg. — Perutnina: piščanci 20 do 35, kokoši in race 40, gosi 75-100, purani 70-125, domači zajci 10-35 Din za komad. — Ribe: krapi 25, ščuke 23, morske ribe 20 do 25 Din za kg. — Mleko, maslo, sir, jajca: mleko 2.50-3, smetana 10-12 za liter, maslo surovo 36-40, kuhano 44-50, čajno 50-60, sir 25-80 Din za kg, sirček 2-10 Din komad, jajce 2 Din za komad. — Pijače: Vino novo 12-16, staro 16-25, pivo 8, žganje 30-35 Din za liter. — Kruh: beli 6, stari 5. — Sadje: jabolka 4-10, hruške 6-10, posušene slive 9-12, datelji 25-30, mandelji 55 do 65, orehi luščeni 35-40, mak 18 Din za kg, limone 0.75-1.50, pomaranče 1.75-3 dinarje komad. — Specerijsko blago: kava I. 60-75, II. 45, pražena I. 70-90, II. 50-65, čaj 75-125, sol 3, poper 75, cimet 75, paprika 60-85, testenine 10-14, marmelada 25-35, povidi 12, sladkor 14-16, kvas 35, škrob pšenični 12, rižev 16, riž 6-12, mlo 16-18, soda 2 Din za kg, kisova kislina 50, kis navadni 2-3, vinski 4-6, olje olivno 20, bučno 20 Din za liter. — Žito: pšenica 3.50, rž 3-3.25, ječmen 3, oves 3, koruza 3, proso 3, ajda 2.75-3, fižol 4-5, grah 14, leča 12-14 Din za kg. — Mlevski izdelki: pšenična moka 3.50-5.50, ržena 5-5.50, ječmenček 6-12, otrobi 2-2.25, koruzna moka 3, zdrob 3.75-4.50, pšenični zdrob 6, ajdova moka 6-7 Din za kg. — Krma: seno 70-85, slama 47.50-55 Din za 100 kg. — Kurivo: 140-150, mehka 105-115 Din za kub. meter. Premog trboveljski 43-50, velenjski 26-28 za 100 kg, oglje 2, koks 0.60-0.80, karbid 7, sveče 25-35 Din za kg, petrolej 7, bencin 9 Din za liter. — Zelenjava: solata glavata I, endivija 0.75-2, karfiol 5-16, pesa rdeča 0.25-0.75 za komad, čebula 2-3, česen 10 do 15, krompir 0.75-2.25, hren 6-8, kisllo zelje 4, kisllo repa 2, med 20-25 Din za kg; druga zelenjava 0.25 do 0.50 Din za kupček ali šopek.

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

IVAN JELAČIN
LJUBLJANA

ZALOGA sveže
pražene kave,
mlelih dišav in
rudninske vode.

Točna in solidna
postrežba!

Zahtevajte cenik!

VINOCE
tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana
nudi

**najfinejši in najokusnejši
namizni kis iz pristnega
vina.**

Zahtevajte ponudbo!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadstr.

KUVERTA

DRUŽBA Z O. Z.

tvornica kuvert in konfekcija papirja

LJUBLJANA

Vožarski pot št. 1

Karlovka cesta št. 2.

Trgovci in industriji

**TRGOVSKI
— LIST! —**

se priporoča

za

oglašanje inseratov!

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporoča

**špecerijsko
blago**

raznovrstno žganje,
moko in deželne pri-
delke. - Raznovrstno
rudninsko vodo.

Lastna pražarna za ka-
vo in mlin za dišave z
električnim obratom.
Ceniki na razpolago!

TISKARNA MERKUR LJUBLJANA
GREGORČIČEVA 23

TRG.-IND. D. D.

Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. * Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, vabila, lepake, posetnice itd. * LASTNA KNJIGOVESNICA. * TELEFON. ŠT. 2552.

Ureja dr. IVAN PLESS. — Za Trgovsko-industrijsko d. d. »MERKUR« kot izdajatelja in tiskarja: A. SEVER, Ljubljana.